

при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрито заседание на 11 август 2009 г. конституционно дело № 11/2009 г., докладвано от съдията Пламен Киров.Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.Делото е образувано на 29.07.2009 г. по искане на омбудсмана на Република България за установяване противоконституционността на чл. 113, ал. 1, 2 и 3 от Закона за културното наследство (обн., ДВ, бр. 19/2009 г.), както и на § 5, ал. 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на този закон.В искането се твърди, че разпоредбите на чл. 113, ал. 1, 2 и 3 от Закона за културното наследство (обн., ДВ, бр. 19/2009 г.) противоречат на чл. 17, ал. 1 и 3 от Конституцията като нарушават неприкосновеността на частната собственост. Според вносителя на искането с тези разпоредби се ограничава свободата на собствениците на движими културни ценности да определят юридическият статус на своята собственост и се въвеждат утежняващи и ограничаващи административни процедури за разпореждането с тази собственост. Омбудсманът счита, че посочените текстове противоречат на чл. 17, ал. 1 и 3 от Конституцията на Република България, доколкото неприкосновеността на частната собственост предполага не само защита срещу посегателства, като например противозаконно отнемане или увреждане, но и защита срещу въвеждани от държавата забрани за разпореждане с частната собственост без съгласието на самия собственик или въпреки изричното му несъгласие. Конституционните гаранции за частната собственост и прокламираната ѝ в основния закон неприкосновеност позволяват на собственика да се ползва свободно и необезпокоявано от собствеността си, както и да се разпорежда с нея.В искането се привеждат и аргументи, че § 5, ал. 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за културното наследство нарушават чл. 4, ал. 1, чл. 17, чл. 56 и чл. 58, ал. 1 от Конституцията на Република България. Според омбудсмана оспорените разпоредби забраняват на лицата, които упражняват фактическата власт върху движими културни ценности – национално богатство да се позовават на изтекла придобивна давност при доказването на правото си на собственост върху тях. Искателят счита, че тези текстове нарушават конституционния принцип на правовата държава и върховенството на закона. Недопустимо е от гледна точка на тези принципи държавата да налага неблагоприятни последици за правните субекти, които са действали в съответствие с действащата правна уредба. Подобен законодателен подход накърнява правната сигурност и предвидимостта на нормативната уредба, като основни характеристики на правовата държава. Според вносителя на искането държавата “обезсилва” и то със задна дата неприкосновеността на частната собственост, като правните последици на

атакуваните законови текстове имат характер на отчуждаване на частна собственост, но без да са налице условията на чл. 17, ал. 5 от основния закон. Омбудсманът намира и противоречие на текстовете на § 5, ал. 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за културното наследство с чл. 56 от Конституцията, тъй като не е предвидена правна възможност за защита по съдебен ред срещу последиците от незачитането на придобивната давност и нарушаването на неприкосновеността на частната собственост. Конституционният съд намира, че искането е допустимо. То е направено от оправомощен субект на инициатива по чл. 150, ал. 3 от Конституцията – омбудсмана на Република България, доколкото няма съмнение, че правото на собственост е основно право на гражданите, гарантирано от Конституцията. Поради това то трябва да бъде допуснато до разглеждане по същество. Като заинтересовани страни по делото с оглед неговия предмет следва да бъдат конституирани Народното събрание, Министерският съвет, министърът на културата, министърът на правосъдието, Съюзът на юристите в България, Висшият адвокатски съвет, Асоциацията за европейска интеграция и права на човека, Националният исторически музей, Националният археологически институт при БАН, Фондация “Тракия” и Софийското нумизматично дружество “Георги Сава Раковски”. По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционния съд, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

Допуска за разглеждане по същество искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционността на чл. 113, ал. 1, 2 и 3 от Закона за културното наследство (обн., ДВ, бр. 19/2009 г.), както и на § 5, ал. 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на този закон. Конституира като заинтересовани страни по делото: Народно събрание, Министерският съвет, министъра на културата, министъра на правосъдието, Съюза на юристите в България, Висшият адвокатски съвет, Асоциацията за европейска интеграция и права на човека, Националният исторически музей, Националният археологически институт при БАН, Фондация “Тракия” и Софийското нумизматично дружество “Георги Сава Раковски”. Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането и заинтересованите страни, за да вземат становище по искането в петнадесетдневен срок.